

หลักสูตรการทำของที่ระลึกจากตะขอยาง จำนวน 40 ชั่วโมง
ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอท่าตูม

ความเป็นมา

บ้านตากกลาง ตำบลกระโพ อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ เป็นชุมชนกวยที่มีประวัติศาสตร์มายาวนาน บรรพบุรุษเชื่อกันว่าอพยพมาจากเมืองอัตปือแสนแป แคว้นจำปาศักดิ์ ลาวใต้ พาโซลงช้างมาตามแม่น้ำโขง แม่น้ำมูล จนมาถึงวังทะลุที่แม่น้ำมูลและแม่น้ำชี ไหลมาบรรจบกันพอดี ที่มีความอุดมสมบูรณ์มากพอที่จะเลี้ยงช้างและคนได้ จึงได้ตั้งหมู่บ้านขึ้นที่นี่ ช้างกับชาวกวย ถือเป็นสายสัมพันธ์ที่แยกกันไม่ออก พิธีกรรมเกี่ยวกับวิถีชีวิต ความเชื่อ ความศรัทธาในศาสนา ล้วนผูกพันร่วมกันมาไม่เสื่อมคลาย และชาวบ้านตากกลางได้มีความเชื่อเกี่ยวกับ คชกุศ หรือ ตะขอยาง เป็นของ ศักดิ์สิทธิ์ที่นับถือกันในหมู่ผู้ศึกษาพระเวทย์ที่รู้ลึกจริงว่า เป็นของมงคล ที่หาได้ยากยิ่งและมีอานุภาพสูงหลายประการคือ เป็นของ โภคทรัพย์ จากการเป็นของอโหสิกรรมเกี่ยวกับการเหนียวรั้งไว้ อีกประการคำว่าชอกกีคือได้ เป็นความมงคลหากนำมาไว้ที่บ้านยังเป็นของคุ้มครองด้วยเชื่อว่า มีอานุภาพ บังคับทุกสิ่งให้เป็นไปในทางดี ไม่ก่อการเดือดร้อน หากผู้มีวิทย์คุณอื่นจะมาลองวิชาที่มักแพภัยตัวเองไป เพราะอำนาจ เหล็ก คชกุศ สะกดอาคมไว้มิให้แสดงฤทธิ์ได้นั่นเอง รวมถึงดีในทางควบคุมคนให้อยู่ในอำนาจด้วย คชกุศของช้างถือเป็นเครื่องรางมงคล 1 ใน 8 สิ่งมงคลของศาสนาพราหมณ์ เพราะคชกุศเป็นเทพศาสตราชนิดหนึ่งของพระพิฆเนศวร ในตำราเก่าแก่ได้กล่าวไว้ว่า คชกุศ นั้นใช้ในการควบคุมตัวกิเลสให้อยู่ในที่ตั้ง เป็นศาสตราประจำตัวพระพิฆเนศวรที่สามารถทำลายอุปสรรคปัญหาทุกสิ่งทุกอย่างให้พ้นทาง ในตำราเรื่องป่าหิมพานต์เล่าว่า สมัยครั้งแต่ก่อนนั้นภายในป่าหิมพานต์ ได้มีช้างมีฤทธิ์เดชมาก ชื่อเอกทันต์ ได้สร้างความเกะกะ ละลานให้กับเหล่ามนุษย์ เทวดา พระอิศวร จึงมีรับสั่งให้ พระนารายณ์ลงไปกราบ พระนารายณ์ตามหาช้างเอกทันต์จนพบ จึงให้บ่วงบาศคล้องช้างเอกทันต์เอาไว้ แต่เกิดปัญหาเพราะบริเซศที่จับช้างเอกทันต์เป็นทุ่งกว้างไม่สามารถหาต้นไม้ผูกช้างได้ จึงปัดตรีศูลลงไปในดินและเสกให้ตรีศูลกลายเป็นต้นมะตูมยักษ์ แล้วผูกช้างเอกทันต์กับต้นมะตูมใหญ่นั้น จนคลายความพยศ แล้วได้หักกิ่งต้นมะตูมเสกเป็น คชกุศ บังคับนำช้างเอกทันต์เข้าพบพระอิศวร ต่อมาได้ทรงมอบ คชกุศอันนั้นให้กับพระพิฆเนศวรให้เป็นอาวุธประจำกาย

สกร.ระดับอำเภอท่าตูม ได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดทำหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง จึงดำเนินการสำรวจความต้องการของประชาชน อำเภอท่าตูม ในเรื่องของหลักสูตรการทำของที่ระลึกจากตะขอยาง เพื่อพัฒนาประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้ได้รับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สร้างรายได้เสริมประกอบอาชีพใหม่ พัฒนาตนเองและครอบครัว ชุมชน เพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ ต่อยอดอาชีพเดิม จึงได้มีการดำเนินการจัดทำหลักสูตรขึ้น

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรที่เน้นการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ที่เน้นการบูรณาการเนื้อหาสาระภาคทฤษฎีควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติจริง ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปประกอบอาชีพได้จริงอย่างมีคุณภาพและมีคุณธรรมจริยธรรม
2. เป็นหลักสูตรที่เน้นการดำเนินงานร่วมกับเครือข่าย สถานประกอบ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพและการศึกษาดูงาน
3. สามารถนำความรู้จากการอบรมไปสร้างอาชีพเสริม เพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ หรือ สร้างรายได้ให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
2. เพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่องการทำตะขอช้าง
3. เพื่อนำตะขอช้างไปจำหน่ายให้เกิดรายได้แก่ครอบครัว สามารถนำไปต่อยอดทางธุรกิจได้

กลุ่มเป้าหมาย

มี 2 กลุ่มคือ

1. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ
2. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

ระยะเวลา

จำนวน 40 ชั่วโมง

ภาคทฤษฎี 12 ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ 28 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

เรื่องที่ 1 การหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการประกอบอาชีพ จำนวน 3 ชั่วโมง

1.1 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ของตนเอง

ครอบครัว ชุมชน

1.2 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการประกอบอาชีพ

1.3 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

เรื่องที่ 2 ทักษะการประกอบอาชีพการทำของที่ระลึกจากตะขอช้างทำตุ้ม จำนวน 3 ชั่วโมง

เรื่องที่ 3 ความปลอดภัยในการทำงาน จำนวน 2 ชั่วโมง

เรื่องที่ 4 การเลือกวัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์ จำนวน 1 ชั่วโมง

เรื่องที่ 5 ขั้นตอนการทำของที่ระลึกจากตะขอช้าง จำนวน 28 ชั่วโมง

5.1 ศึกษาแบบร่างชิ้นงานตะขอช้าง

5.2 นำเหล็กสี่เหลี่ยมตันตัดขนาด 1X1 นิ้วตัดให้ได้ความยาว 95 มิลลิเมตร

5.3 ตะไบเหล็กสี่เหลี่ยมด้าน 1- 2 ให้ผิวเรียบและได้ฉาก

5.4 ร่างแบบชิ้นงานตามที่กำหนด

5.5 เลื่อยชิ้นงานตามแบบร่าง

5.6 เลื่อยตัดส่วนตามรัศมีโค้งชิ้นงานให้ง่ายในการตะไบปรับแต่ง

5.7 นำหัวตะขอช้างเข้ากับด้ามตะขอช้าง

5.8 เจาะรูหัวตะขอเพื่อตะไบตกแต่งใส่ด้าม

5.9 ตะไบโค้งตามแบบชิ้นงาน และตะไบรูตะขอช้างให้เป็นวงกลม ขนาด 12 มิลลิเมตรเพื่อใส่ด้าม

5.10 ชิ้นงานเสร็จตกแต่งให้สวยงาม

5.11 นำหัวตะขอช้างติดเข้ากับด้ามตะขอ

- 5.12 นำตะขอข้างพร้อมด้ามมาเคลือบเงาด้วยการพ่นแลคเกอร์
- 5.13 เตรียมกล่องตะขอข้างขัดให้เรียบแล้วพ่นแลคเกอร์เคลือบเงา
- 5.14 บรรจุตะขอข้างใส่กล่องที่เตรียมไว้อย่างสวยงามเสร็จสมบูรณ์

เรื่องที่ 6 การทำบัญชีครัวเรือน

จำนวน 2 ชั่วโมง

- 6.1 .ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน
- 6.2 ประโยชน์ของการทำบัญชีครัวเรือน
- 6.3 หลักการทำบัญชีครัวเรือน

เรื่องที่ 7 การจัดการและการตลาด

จำนวน 1 ชั่วโมง

- 7.1 การคำนวณวัสดุที่ใช้
- 7.2 การหาแหล่งวัสดุ และราคา
- 7.3 การคิดค่าแรงงาน

การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. จัดทำกิจกรรมสำรวจ และวิเคราะห์ตนเอง ทรัพยากร อาชีพและความต้องการของตลาด เพื่อให้ผู้เรียนเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ
2. จัดกิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้กระบวนการคิดเป็น และความเป็นไปได้ รวมทั้งการศึกษาดูงานเพื่อการตัดสินใจเลือกเลือกประกอบอาชีพ
3. ฝึกทักษะการประกอบอาชีพ
 - เรียนรู้จากวิทยากร
 - เรียนรู้ด้วยตนเอง จากสื่อต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ ผู้รู้
 - เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง
 - เรียนรู้จากภูมิปัญญา ทฤษฎีและปฏิบัติ
 - เรียนรู้จากกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้
4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ การจัดการผลิตและการจัดการตลาด
5. การนิเทศติดตามประเมินผลผู้เรียนและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนา

สื่อการเรียนการสอน

1. สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ, เอกสาร ใบความรู้
2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์
3. สื่อบุคคล / ภูมิปัญญา
4. สื่อแหล่งเรียนรู้ / สถานประกอบการ
5. สื่ออินเทอร์เน็ต

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
2. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพสามารถสร้างรายได้และจบหลักสูตร

การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. รู้จักวิธีและความรู้พื้นฐานในการผลิตตะขอช้าง
2. อนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. สามารถนำของชำร่วยจากตะขอช้างไปจำหน่ายให้เกิดรายได้แก่ครอบครัว สามารถนำไปต่อยอดทางธุรกิจได้

รายละเอียดโครงสร้าง หลักสูตรการทำของที่ระลึกจากตะขอยาง จำนวน 40 ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการประกอบอาชีพ	1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการประกอบอาชีพ 2. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม และปลูกฝังปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง	1. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ของตนเอง ครอบครัว ชุมชน 2. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการประกอบอาชีพ 3. การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	1. ศึกษาข้อมูลสอบถามพูดคุยกับผู้มีความรู้และประสบการณ์การทำอาชีพต่างที่พอเพียงที่หลักและอาชีพเสริมที่มีอยู่ในชุมชนว่ามีอะไรบ้างผู้เรียนเล่าประสบการณ์การประกอบอาชีพของตัวเองที่คิดว่าเขาประสบความสำเร็จและอาชีพที่เขาทำแล้วขาดทุนหรือไม่ประสบความสำเร็จ 2. ศึกษาค้นคว้าข้อมูล ความรู้การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพียงในการประกอบอาชีพการทำของที่ระลึกจากตะขอยาง จากเอกสาร website และสอบถามจากผู้รู้ 3. จัดกระบวนการวิเคราะห์ตนเอง โดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต 4. สรุปผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการ ในการวิเคราะห์ประเด็น ต่าง ๆ ดังนี้ 4.1 อาชีพของผู้เรียนมีประโยชน์และมีความสำคัญอย่างไร 4.2 อาชีพของผู้เรียนมีคุณธรรมในการประกอบอาชีพอย่างไร	3	-

รายละเอียดโครงสร้าง หลักสูตรการทำของที่ระลึกจากตะขอยาง จำนวน 40 ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
2. ทักษะการประกอบอาชีพการทำของที่ระลึกจากตะขอยางทำตุ้ม	1. สามารถอธิบายประวัติความเป็นมาของการทำของที่ระลึกจากตะขอยางได้	1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทำของที่ระลึกจากตะขอยาง	4.3 ปัญหาของการประกอบอาชีพนี้มีอย่างไร		
	2. สามารถบอกเทคนิคการทำของการทำของที่ระลึกจากตะขอยางได้	2. เทคนิคการทำของที่ระลึกจากตะขอยาง	4.4 ใครคือลูกค้า และประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด		
3. ความปลอดภัยในการทำงาน	1. อธิบายความหมายของความปลอดภัยได้	1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทำของที่ระลึกจากตะขอยาง	1. วิธีการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการทำของที่ระลึกจากตะขอยาง	3	-
	2. บอกสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุได้ถูกต้อง	2. สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุในการทำงาน	2. วิธีการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการทำของที่ระลึกจากตะขอยาง		
3. ความปลอดภัยในการทำงาน	3. บอกวิธีการป้องกันอุบัติเหตุได้ถูกต้อง	3. วิธีป้องกันอุบัติเหตุที่ถูกต้อง	3. วิธีการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ในการทำของที่ระลึกจากตะขอยาง		
	4. ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข	4. การทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข	4. จัดบันทึกผลการเรียนรู้	2	-

รายละเอียดโครงสร้าง หลักสูตรการทำของที่ระลึกจากตะขอยาง จำนวน 40 ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
4 การเลือกวัสดุ เครื่องมือ และอุปกรณ์.	1.สามารถบอกวัสดุอุปกรณ์ในการทำของที่ระลึกจากตะขอยางได้	1.วัสดุอุปกรณ์ในการทำตะขอยางประกอบด้วย 1. เหล็ก 2. ลวดเชื่อม 3. ใบเจีย 4. กระดาษทราย 5. ไม้ที่เป็นเกลียว สวยงาม 6. แลคเกอร์	1. วิทยากรบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ในการทำของที่ระลึกจากการทำตะขอยาง 2. บอกวัสดุ/อุปกรณ์ในการ ของที่ระลึกจากการทำตะขอยาง 3. จัดบันทึกผลการเรียนรู้	1	-
5 ขั้นตอนการทำของที่ระลึกจากตะขอยาง	1.สามารถบอกขั้นตอนและวิธีการในการทำของที่ระลึกจากตะขอยางได้	ขั้นตอนและวิธีการทำตะขอยาง 1 ศึกษาแบบร่างซึ่งมีขนาด 1X1 นิ้วตัดให้ได้ความยาว 95 มิลลิเมตร 3 ตะไบเหล็กให้เหลี่ยมด้าน 1-2 ให้ผิวเรียบและได้ฉาก 4 ร่างแบบขึ้นงานตามที่กำหนด 5 เลื่อยขึ้นงานตามแบบร่าง 6 เลื่อยตัดส่วนตามรัศมีโค้งซึ่งงานให้ง่ายในการตะไบปรับแต่ง 7 นำหัวตะขอยางเข้ากับด้ามตะขอยาง 8 เจาะรูหัวตะขอยางเพื่อตะไบตกแต่งให้เรียบร้อย ด้าม	วิทยากรสาธิตขั้นตอนการทำตะขอยางตามขั้นตอนและวิธีการทำตะขอยาง ตามหัวข้อต่อไปนี้ 1. การศึกษาแบบร่างซึ่งมีขนาด 1X1 นิ้ว 2. การนำเหล็กมาตัดเพื่อนำมาทำตะขอยาง 3. การตะไบเหล็กเพื่อนำมาทำตะขอยาง 4. การร่างแบบขึ้นงาน 5. การเลื่อยขึ้นงานตามร่าง 6. เลื่อยตัดส่วนตามรัศมีโค้งซึ่งงานให้ง่ายในการตะไบปรับแต่ง 7. การนำหัวตะขอยางเข้ากับด้ามตะขอยาง 8. การเจาะรูหัวตะขอยางเพื่อตะไบตกแต่งให้เรียบร้อย 9. ตะไบโค้งตามแบบขึ้นงาน และตะไบรูตะขอยางให้เป็นวงกลมขนาด 12 มิลลิเมตรเพื่อให้ได้ตาม 10. การตกแต่งขึ้นงานให้สวยงาม 11. การนำหัวตะขอยางติดเข้ากับด้ามตะขอยาง	-	28

รายละเอียดโครงสร้าง หลักสูตรการทำของที่ระลึกจากตะขอยาง จำนวน 40 ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
		9. ตะขอยางได้ดัดตามแบบชิ้นงาน และตะขอยางได้ดัดตามแบบชิ้นงานกลมขนาด 12 มิลลิเมตรเพื่อให้ได้ตามขนาด 10 ชิ้นงานเสร็จตกแต่งให้สวยงาม 11 นำหัวตะขอยางติดเข้ากับตามตะขอยาง 12 นำตะขอยางพร้อมด้ามมาเคลือบเงาด้วยการพ่นแลคเกอร์ 13. เตรียมกล่องตะขอยางชุดให้เรียบร้อยแลคเกอร์เคลือบเงา 14. การบรรจุตะขอยางใส่กล่องที่เตรียมไว้อย่างสวยงามเสร็จสมบูรณ์ 15. จัดบันทึกผลการเรียนรู้	12. การนำตะขอยางพร้อมด้ามมาเคลือบเงาด้วยการพ่นแลคเกอร์ 13. การเตรียมกล่องตะขอยางชุดให้เรียบร้อยแลคเกอร์เคลือบเงา 14. การบรรจุตะขอยางใส่กล่องที่เตรียมไว้อย่างสวยงามเสร็จสมบูรณ์ 15. จัดบันทึกผลการเรียนรู้		
6. การทำบัญชีครัวเรือน	1.สามารถจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายได้	1. ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน 2. ประโยชน์ของการทำบัญชีครัวเรือน 3. หลักการทำบัญชีครัวเรือน	วิทยากรบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการทำบัญชีครัวเรือน ในหัวข้อต่อไปนี้ 1. ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน 2. ประโยชน์ของการทำบัญชีครัวเรือน 3. หลักการทำบัญชีครัวเรือน 4. จัดบันทึกผลการเรียนรู้	2	-

